

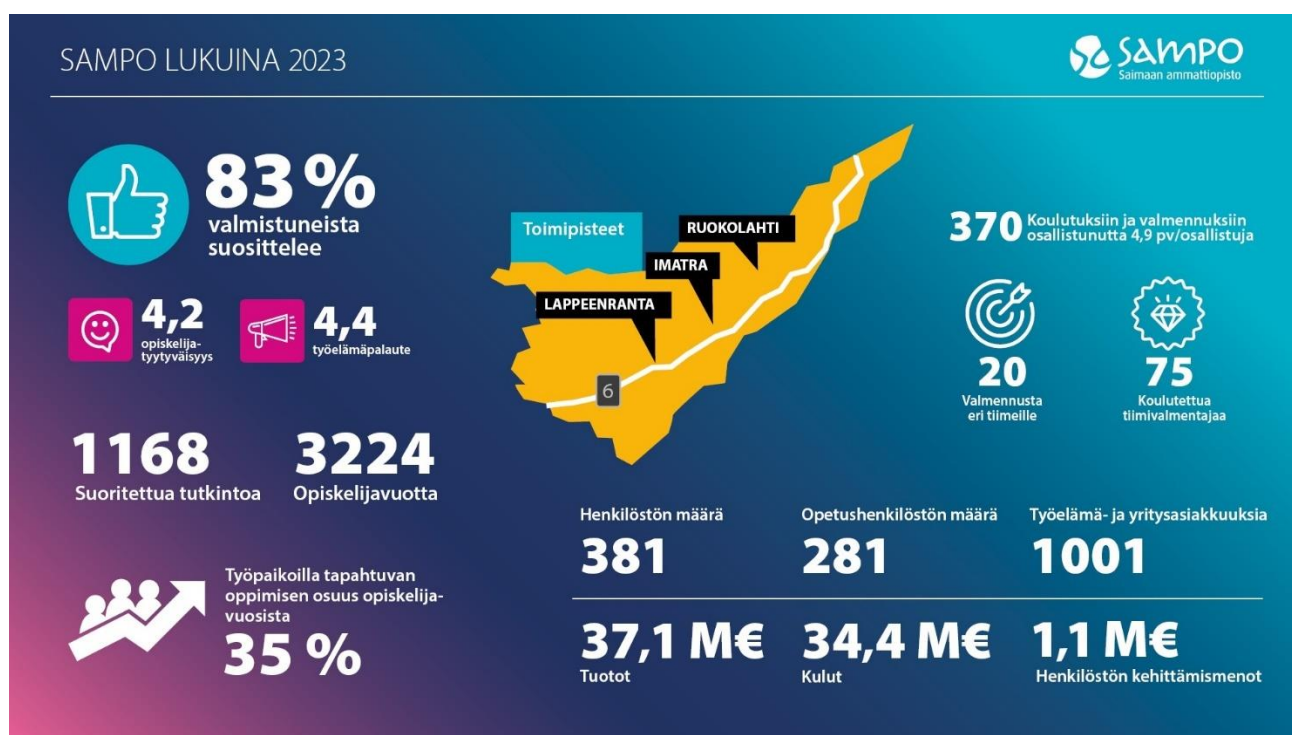
Tarkastuslautakunta ARVIOINTIKERTOMUS 2023

Tarkastuslautakunnan 10.4.2024 hyväksymä

SISÄLLYS

1 PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	2
2 TARKASTUSLAUTAKUNTA	3
2.1 Tehtävät	3
2.2 Jäsenet ja toiminta	3
2.3 Tutustumiskäynnit	4
2.4 Asiantuntijoiden tapaamiset.....	6
2.5 Tilintarkastustoiminta	8
2.6 Arviointikertomuksen 2022 aiheuttamien toimenpiteiden arviointi.....	8
3 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	10
4 STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	11
4.1 Strategisille painopisteille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	11
4.2 Talous.....	15
4.3 Opetustoiminta	16
4.4 Henkilöstö.....	17
4.5 Kiinteistöt.....	18
4.6 Arvio tulevista vuosista	19
5 EDUSAMPO OY	20
6 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE	21

1 PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän nykyinen tarkastuslautakunta on kolmantena tarkastusvuotenaan pitänyt 11 kokousta. Niiden yhteydessä on tutustuttu asiantuntijoiden johdolla useisiin toimipisteisiin, käyty antoisia keskusteluja kuntayhtymän johdon, työntekijöiden ja opiskelijoiden edustajien kanssa. Lautakunnalla on näin ollen ollut hyvä tilaisuus muodostaa käsityksensä kuntayhtymän merkittävimmistä tulevaisuuden haasteista.

Henkilöstön vinoutunut ikärakenne aiheuttaa lähivuosina runsaasti eläköitymisiä painottuen erityisesti opetushenkilökuntaan. Henkilöstön rekrytoinnissa tulee huomioida opiskelijoiden lisääntyvä kansainvälistyminen. Se asettaa entistä enemmän vaatimuksia rekrytoitavien monipuoliselle kielitaidolle ja eri kulttuurien ymmärtämiselle.

Työvoimapaalvelujen tuottamisvastuun siirtyessä kunnalliseksi toiminnaksi aiheuttaa se uusia haasteita myös koulutuskuntayhtymälle. Koulutustarpeet lisääntyvät ja monipuolistuvat enemmän yritysten odotuksia vastaaviksi. Tässä onnistuminen edellyttää entistä enemmän koulutuksellista ketteryyttä ja ennakkoluulottomuutta. Kanssakäymistä yritysten ja koulutusorganisaation välillä tulee edelleen kehittää. Koulutusalojen neuvottelukuntien roolia yritysten ja koulutusorganisaation välillä tulee selkiyttää ja aktivoida.

Toimintavuoden aikana saatiin valmiiksi Lappeenrannassa Pohjolankadun uuden koulurakennuksen rakentaminen. Lopputuloksena on terveet ja modernit opetus- ja tukipalvelutilat. Samanaikaisesti valmistui kuntayhtymän laajempi kiinteistöstrategia ja sen seurauksena tarkentuneet suunnitelmat Imatran uusien koulurakennusten saamiseksi. Rakentamaan päästään toivottavasti jo kesän 2024 aikana. Hyvää on myös se, että kaikkia rakennuksia ei tarvitse uudisrakentaa, vaan myös peruskorjaukselle ja ulkopuolisten vuokratilojen käytölle löytyy mahdollisuus.

Kuntayhtymän talous on edelleen vakaalla ja hyvällä pohjalla. Vaikka jo toteutuneet ja toteutuvat rakennushankkeet velkaannuttavat kuntayhtymää, niin hyvä taloudellinen liikkumavara edesauttaa taloushaasteistakin selviämiseen. Valtionosuusperusteisiin ollaan valtiovallan taholta suunnittelemassa merkittäviä uudistuksia. Niistä aiheutuviin seurauksiin on tarpeen varautua hyvissä ajoin.

Toimintavuoden aikana kuntayhtymässä oli menossa runsaasti uudistuksia ja erilaisia tapahtumia. Kokonaisuudessaan niistä on kuitenkin selvitty hyvin. Tästä haluan omasta ja tarkastuslautakunnan puolesta esittää koko henkilökunnalle sekä hallitukselle lämpimät kiitokset. Samalla toivotan kaikille virkistävää kesää.

Jouko Partanen
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

2.1 Tehtävät

Tarkastuslautakunnan keskeisin lakisääteinen tehtävä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymässä ja sen tytäryhtiössä (Edusampo Oy) ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä arvioida talouden tasapainoisuuden toteutumista. Arvioinnin tulokset raportoidaan kuntayhtymän valtuustolle vuosittain annettavassa tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa.

Tarkastuslautakunta on seurannut myös tilintarkastajan tehtävän ja tarkastussuunnitelman toteumista sekä sisäisen tarkastuksen toimeksiantoja. Tarkastuslautakunta on käsitellyt kokouksissaan sidonnaisuusrekisteriin ilmoitetut muutokset ja saattanut päivitetyn rekisterin valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on omalla toiminnallaan edistää kuntayhtymän avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä antaa kuntayhtymän päättäjille ulkopuolista näkökulmaa päätöksentekoa ja toiminnan kehittämistä varten.

2.2 Jäsenet ja toiminta

Kuntayhtymän valtuusto on valinnut tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet toimikaudekseen 1.8.2021-31.7.2025. Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2023 on ollut seuraava:

Varsinainen jäsen

Jouko Partanen, puheenjohtaja
 Jouko Rossi, varapuheenjohtaja
 Mirja Henttonen, jäsen
 Ari Hooman, jäsen
 Tiina Pulkkinen, jäsen

Henkilökohtainen varajäsen

Ari Seppänen
 Tomi Kovanen
 Anne Marttila-Inkilä
 Jari Pekkanen
 Johanna Söderlund

Kuvassa: Mirja Henttonen, Ari Hooman, Tiina Pulkkinen, Marjo Ruokoniemi, Jouko Rossi ja Jouko Partanen.

Tarkastuslautakunnan kokousasioiden valmistelijana, pöytäkirjanpitäjänä ja esittelijänä on toiminut kuntayhtymän hallintosihteeri Marjo Ruokoniemi. Tarkastuslautakunnan kokousten esityslistat ja pöytäkirjat on julkaistu Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän kotisivulla, www.edusampo.fi.

Toimintavuoden aikana lautakunnan kokouksissa on vierailut useita asiantuntijoita, muun muassa kuntayhtymän johtaja, kehitysjohtaja, henkilöstöpäällikkö, rakentamisen projektipäällikkö/työsuojelupäällikkö, Edusampo Oy:n toimitusjohtaja, koulutuspäälliköitä, ammattijärjestöjä ja henkilöstöä edustavia luottamusmiehiä, tilintarkastaja sekä eri koulutusalojen opetustoimen ja opiskelijoiden edustajia.

Tarkastuslautakunta on osallistunut kuntayhtymän hallituksen järjestämiin ajankohtais- ja omistajaseminaareihin, ammatillisten neuvottelukuntien seminaareihin, kuntayhtymän hallituksen kokoukseen tilinpäätöksen 2023 käsittelyn ajan sekä tarkastuslautakunnille suunnattuihin ulkopuolisiin koulutuksiin. Lautakunta on seurannut kuntayhtymän johdon päätöksentekoa tiedoksi saamistaan hallituksen kokouspöytäkirjoista. Lautakunnan puheenjohtaja osallistui Joensuun kaupungin tarkastuslautakunnan järjestämään Itä-Suomen kuntien, kuntayhtymien ja hyvinvointialueiden tarkastuslautakuntien puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille sekä lautakuntaa avustaville viranhaltijoille Joensuussa järjestettyyn seminaariin.

Tarkastuslautakunnan arviointityön lähtökohtana on ollut kuntayhtymän valtuuston hyväksymä talousarvio 2023 sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2023-2025. Toiminnan ja talouden toteutumisen arviointi perustuu pääasiassa vuoden 2023 tilinpäätöskirjaan, tilintarkastajan tarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä asiantuntijoilta saatuihin selvityksiin ja heidän kanssaan käytyihin keskusteluihin.

Arviointikertomuksessa on nostettu esille erityisesti asioita, jotka eivät ole toteutuneet toimintavuodelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti sekä niitä kehittämiskohteita, joihin tarkastuslautakunta suosittelee kiinnitettävän huomiota.

2.3 Tutustumiskäynnit

Toimintavuoden aikana tarkastuslautakunta on vieraillut Saimaan ammattiopisto Sampon tulosyksiköissä Imatralla Tietäjänkadun ja Piikadun sekä Lappeenrannassa Pohjolankadun toimipisteessä.

Lappeenrannassa Pohjolankatu 12A uudisrakennus otettiin käyttöön elokuussa 2023.

Uusi kiinteistö on sekä sisä- että ulkoasultaan moderni ja toimitilojen muunneltavuus lisää tilojen käyttömahdollisuuksien tehokkuutta ja pitkäikäisyyttä. Kaikki yhteiset tilat ovat viihtyisiä ja edesauttavat sekä henkilöstön että opiskelijoiden kohtaamisia ja lisäävät yhteisöllisyyttä.

Kiinteistössä sijaitsee Lappeenrannan kaikkien toimipisteiden yhteinen opiskelijaravintola Aromi, opetusravintola Tuurikokki, kahvila Cafe12, ravintola- ja cateringalan sekä yhteisten tutkinnon osien opetustiloja, kuntosali ja henkilöstön työtiloja.

Opiskelijaravintola Aromi ja oikealla kahvila Cafe12.

Tietäjänkadun toimipiste on vuokratila, johon sosiaali- ja terveysalan sekä liiketoiminnan ja johtamisen opetustoiminnat siirrettiin evakkoon Koulukatu 5 kiinteistössä todettujen sisäilmaongelmien vuoksi. Tutustumiskäynnillä tavattiin molempien koulutusalojen henkilöstöä. Tarkastuslautakunta totesi tilat avariksi, valoiksi ja viihtyisiksi. Opetustoiminta oppimisympäristöineen oli saatu nopeasti toimivaksi ja henkilöstön mielestä kiinteistön tilat ovat hyvät ja riittävät aiempien ahtaiden ja sokkeloisten tilojen jälkeen. Simulointiluokan toimintakuntoon saattaminen oli kesken, mutta tila tulee opettajien mukaan soveltumaan hyvin tarkoitukseensa. Henkilöstön työhuoneet ja taukotila sekä opiskelijoiden olohuone ovat viihtyisiä ja ne ovat sekä henkilöstön että opiskelijoiden mielestä edesauttaneet yhteisöllisyyden kehittymistä kaikkien kiinteistössä toimivien kesken.

Tietäjänkadun kiinteistön yläaulassa on tiimityöskentelyyn soveltuva yhteisöllinen opiskelijoiden olohuone, joka koostuu nojatuoli- ja pöytäryhmistä. Tila on luonteeltaan monikäyttöinen. Se sopii erinomaisesti niin tiimityöskentelyyn, itsenäiseen opiskeluun, taukojen viettämiseen kuin yhdessä hengailuunkin.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että Sampon toimipisteiden ja niissä toimivien koulutusalojen näkyvyyttä voisi korostaa enemmän opastein ja mainostauluin. Niiden tulisi olla yhdenmukaisia ja näyttäviä kaikissa Sampon toimipisteissä. Oppilaitoksen kaikkien toimipisteiden näkyvyys Imatran ja Lappeenrannan kaupunkikuvassa sekä Ruokolahdella on tärkeä tunnettuus- ja imagotekijä.

Tietäjänkadun kiinteistöstä ei näy ulospäin, että siellä toimii kaksi Saimaan ammattiopisto Sampon koulusalaa.

Logistiikka-ala on ollut yksi Sampon vetovoimaisimmista koulutuksista. Koulutusalan opiskelijamäärää on lisätty suuren hakijamäärän perusteella. Kasvava opiskelijamäärä on aiheuttanut opetusvälineistön, opetus- ja taukotilojen sekä henkilöstöresurssin lisätarvetta. Logistiikka-alan oppimisympäristöt ja kuljetuskalustot edellyttävät nykyaikaista ja opiskelijamäärään suhteutettua opetusvälineistöä ja -kalustoa, jotta opetuksen laatu ja kilpailukykyisyys koulutusmarkkinoilla säilyisi jatkossakin hyvänä. Opiskelijoiden tehokkaamman itsenäisen ajo-opetteluun mahdollistamiseksi pitäisi esimerkiksi ajosimulaattoreita olla käytettävissä nykyistä enemmän.

Lähivuosina koulutusalan toiminnan epävarmuutta lisäävät nykyisen vuokrakiinteistön kunto ja muuntelumahdollisuuksien rajallisuus koulutettavien määrään nähden. Kiinteistössä on selvittelyn kohteena myös sisäilmaongelmia, joihin etsitään ratkaisuja. Kiinteistön piha-alue toimii ajoharjoitteluna. Se on kuitenkin liian pieni kooltaan ja alueella on myös muiden yritysten ajoneuvoliikennettä. Tästä aiheutuen alueella on olemassa suurentunut onnettomuusriski.

Opiskelijat hankkivat ajotuntumaa raskaan kaluston ajosimulaattorilla, joka mahdollistaa itsenäisen ajo-opetteluun ja esimerkiksi erilaisten vaaratilanteiden harjoittelun, joita ei käytännön ajo-opetuksessa voida toteuttaa. Ajosimulaattori on turvallinen, ympäristöystävällinen ja tehokas tapa opetella ajotilanteita yksilöllisesti. Simulaattorilla suoritettavat harjoitukset käydään aina läpi opettajan kanssa.

Logistiikka-alan toimipisteessä Piikadulla kuljetuskalustoa opetuskäyttöön on määrältään riittävästi, mutta kalusto on vanhaa, eikä se enää vastaa tämän päivän koulutustarvetta.

Koulutusalan viimeisin hankinta on ensimmäinen muulla kuin dieselpolttoaineella toimiva opetusajoneuvo.

Scania-merkkinen paineistettua CNG/CBG-kaasua polttoaineena käyttävä kuorma-auto on hankittu keväällä 2023.

Tarkastuslautakunta suosittelee

- Logistiikka-alan kiinteistön, ajoharjoittelun alueen, oppimisympäristön, kuljetuskaluston ja opettajaresurssin kriittistä tarkastelua opetuksen laadun ja vetovoimaisuuden säilyttämiseksi.
- Lisäämään oppilaitoksen toimipisteiden ja niissä toimivien koulutusalojen näkyvyyttä ulospäin.
- Tietäjänkadun opiskelijoiden olohuone-toimintamallin monistamista muihinkin toimipisteisiin yhteisöllisyyden kehittämiseksi.

2.4 Asiantuntijoiden tapaamiset

Sampon kansainvälisyyspalveluista vastaava henkilöstö koostuu kansainvälisyyskoordinaattorista, sihteeristä ja yhdeksästä eri koulutusalojen kansainvälisyysvastaavasta, joiden työaikaresurssi tähän tarkoitukseen on 25-50 tuntia vuodessa. Toimintavuoden aikana noin 50 sampolaista kävi ulkomailla ja ulkomailta Sampossa vieraili vastaava määrä.

Kansainvälisyystoiminnan kehittäminen ja sen toimintavolyymin kasvattaminen on tärkeää useasta näkökulmasta. Toiminnalla tuetaan opiskelijoiden ja henkilöstön kansainvälistymisen osaamistarpeita sekä yritysten työvoimapulaa paikkaavan työvoiman rekrytointia yhteistyössä tytäryhtiö Edusampo Oy:n ja Sampon kotoutumiskoulutuksen kanssa.

Kansainvälisyyskoordinaattorin mukaan tekeillä on selkeämpi kuvaus siitä, mitä mahdollisuuksia henkilöstöllä on kansainvälisyyden kehittämiseksi sekä henkilöstön kansainvälisten osaamistarpeiden määrittelemiseksi. Kansainvälisyystoimintaan on valmisteilla kehittämisohjelma, joka on yksi keino väestön ikärakenteen muutokseen ja työvoimatarpeen kasvamiseen varautumisessa. Yritykset ja työympäristöt kansainvälistyvät kovaa vauhtia. Kansainvälisellä yhteistyöllä on mahdollisuus kehittää huippuosaamista ja saada aikaan tukipilareita, joilla voidaan mahdollistaa laadukas opetus ja maakuntamme pysyminen elinvoimaisena.

Sampolla on useita alakohdaisia kansainvälisyysverkostoja, muun muassa liiketoiminnan ja johtamisen koulutusallalla, sosiaali- ja terveysallalla sekä elintarvikeallalla. Tavoitteena on vahvistaa kansainvälisyysyhteistyötä muiden oppilaitosten kanssa. Myös yhteistyötä oman tytäryhtiö Edusampo Oy:n kanssa on tiivistetty koulutusvienttiin liittyen.

Hollantilainen opiskelijaryhmä leirinuotiolla Imatralla.

Kotoutumiskoulutusta rahoittaa Kaakkois-Suomen ELY-keskus ja opiskelijavalinnoista vastaa TE-palvelut. Opiskelijat ovat olleet pääosin alle kolme vuotta Suomessa asuneita henkilöitä 40 eri maasta. Koulutuksia järjestetään Imatralla ja Lappeenrannassa sekä vuoden 2023 aikana ensimmäistä kertaa myös lähikunnissa. Opiskelijatyöpäiviä on ollut yhteensä 32 000, kun vuonna 2022 vastaava luku oli 24 429.

Suomen kielen kielitutkintoja järjestetään Suomessa viisi kertaa vuodessa. Testiin osallistutaan kotoutumiskoulutuksen lopussa tai välittömästi sen jälkeen. Suomen kielen keskitason tutkinto on hyvin suosittu ja siihen tulee osallistujia myös muualta Suomesta. Testin hyväksytyt suorittaminen on yksi edellytys Suomen kansalaisuuden saamiseen. Kotoutumiskoulutuksen haasteena on hyvin erilaisista lähtökohdista tulevat opiskelijat. Heistä osa on hankkinut luku- ja kirjoitustaidon vasta Suomessa ja osa on suorittanut akateemisen tutkinnon.

Osa kotoutumiskoulutukseen osallistuvista hakeutuu kielitutkinnon jälkeen tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen (TUVA). Tähän pisimmillään lukuvuoden kestävään koulutukseen on toimintavuoden aikana osallistunut 58 maahanmuuttajaa. Opinnot sisältävät perinteisen koulun oppiaineita suomen kielellä sekä tutustumisjaksoja ammatilliseen koulutukseen ja työelämään.

Maahanmuuttajien työllistymisen esteenä on usein riittämätön kielitaito. Suomen kielen kurssin hyväksytyksi suorittamista ei välttämättä pidetä riittävänä työelämässä suoriutumiseen. Ongelmallista on se, miten määritellään työllistymiseen riittävä suomen kielen taito? Erityisesti akateemisesti koulutettujen työllistyminen maakuntaan on ollut erittäin haasteellista. Kotoutumiskoulutuksen jälkeen he usein siirtyvät pääkaupunkiseudulle, muihin isompiin kaupunkeihin tai ulkomaille, koska yhteiskuntaan sopeutuminen ja työllistymisen koetaan siellä helpommaksi.

Suomen kielen opiskelun lisäksi kotoutumiskoulutuksessa tutustutaan suomalaisen yhteiskuntaan ja työelämään. Koulutuksen tulee sisältää sellaisia kokonaisvaltaisia toimia ja sisältöjä, jotka edistävät kotoutumista nimenomaan omaan maakuntaamme. Koulutuksen kehittämisessä tähän suuntaan Sampon vahvuutena on ammattitaitoinen ja pitkän kokemuksen omaava kotouttamiskoulutuksen henkilöstö.

TUVA-koulutuksessa tutustutaan ammatilliseen koulutukseen.

Työsuojelupäällikkö on esitellyt tarkastuslautakunnalle työsuojelun toimintaohjelman ja toimintavuoden aikana toteutettuja toimenpiteitä. Työturvallisuuslakiin perustuen työnantajalla on oltava turvallisuuden ja terveellisyysedistämiseksi ja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi tarpeellista toimintaa varten ohjelma, joka kattaa työpaikan työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset.

Toimintavuoden aikana Sampon kemikaaliturvallisuutta on parannettu ottamalla käyttöön lisi!! -kemikaalienhallintajärjestelmä, jonka avulla on luetteloitu käytössä olevat kemikaalit ja niiden käyttöturvallisuusohjeet. Vuoden aikana tapahtuneista tapaturmista ja vaaratilanteista ei ollut käytettävissä tilastointia. Yksi tapaturmista on ollut niin vakava, että se oli johtanut aluehallintoviraston työsuojelun tarkastuskäyntiin. Tapahtuneen jälkeen oli käynnistetty kone- ja laitekohtaisten vaarojen arviointi kaikilla koulutusaloilla. Lisäksi turvallisuushavaintojen ja tapaturmailmoitusten keräämistä varten on otettu käyttöön Työturvallisuuskeskuksen tapaturmatutka. Tapaturmaan johtaneet syyt ja tekijät selvitetään, jotta niistä voidaan oppia ja ennaltaehkäistä samankaltaisten tapaturmien toistuminen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- Koto-koulutukseen osallistuvien kotoutumiseen, koulutukseen hakeutumiseen ja työllistymiseen liittyvien esteiden tunnistaminen ja poistaminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Integroitumisen on onnistuttava myös työelämän ulkopuolella, jotta osaajat saadaan jäämään omaan maakuntaan.

- Kansainvälisyystoiminnan ja kansainvälisen rekrytoinnin kehittämällä mahdollistetaan sujuvampia prosesseja työvoiman kansainväliseen liikkuvuuteen.
- Työtapaturmien ja ammattitautien torjunta edellyttävät jatkuvaa työympäristön ja toiminnan seuraamista ja kehittämistä. Työsuojelutoiminnasta vuosittain tehtävä toiminta- ja tilastointiraportointi, joka sisältäisi tapaturma- ja vaaratilannemäärät, helpottaisi ja parantaisi työsuojelutoiminnan ja sen kehittämisen seurattavuutta.

2.5 Tilintarkastustoiminta

Kuntayhtymän tarkastuspalvelut on tuottanut JHTT-yhteisö BDO Auditor Oy. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela ja avustavana tilintarkastaja Minna Back-Helvasto.

Tilintarkastaja on esitellyt tarkastuslautakunnalle tilivuoden tarkastussuunnitelman sekä väliraportin suunnitelman toteutumisesta. Tilivuoden 2023 loppuraportin ja tilintarkastuskertomuksen tilintarkastaja on esitellyt ja luovuttanut tarkastuslautakunnalle 20.3.2024.

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- Tilintarkastus on ollut asianmukaista ja toteutettu kuntalain ulkoiselle tarkastustoimelle asetettujen vaatimusten mukaisesti.
- Tarkastuspalvelu on suoritettu tilintarkastussopimuksen mukaisesti.
- Tilintarkastukseen varattu resurssi on ollut riittävä.

2.6 Arviointikertomuksen 2022 aiheuttamien toimenpiteiden arviointi

Kuntayhtymän hallitus on käsitellyt tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arviointikertomuksessa esille nostamat kehittämissuositukset ja suositukset. Hallitus on valmistellut vastineensa. Vastine sisältää listauksen kehittämissuositusten toimintatavoista sekä tarkastuslautakunnan antaman palautteen perusteella tehdyistä tarkennuksista ja kehittämissuunnitelmista.

Vastine on annettu kuntayhtymän valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta toteaa vastineessa esitetyt seuraavat toimenpiteet

- Työelämäyhteistyön käytäntöjä on edelleen selkiytetty ja vakiinnutettu.
- TE-palvelujen kanssa tehdään monipuolista tiivistä yhteistyötä.
- Henkilöstön hyvinvointia mittaavan Great place to work -henkilöstötutkimuksen käyttöönotto.
- Henkilöstön osaamisenhallintajärjestelmä eTaika otetaan käyttöön vuoden 2024 aikana.
- Esihenkilöille järjestetään sisäiseen valvontaan ja tarkastukseen liittyvää koulutusta vuoden 2024 aikana.
- Toimintasuunnitelmien mittaritavoitteiden konkretisointia jatketaan edelleen.
- Monikulttuurisuuteen liittyviä koulutuksia järjestetään henkilöstölle ja opiskelijoille.
- Organisaation johtamista kehitetään kokonaisvaltaisesti.
- Digitalisaation hyödyntämiseen valmistaudutaan henkilöstöä kouluttamalla.
- Kiinteistöjen ylläpidossa ja rakentamisessa työturvallisuus, kestävä kehitys ja kustannustehokkuus ovat olennaisia tekijöitä.
- Edusampo Oy:n koulutusten kulurakenteen seurantamahdollisuuksia on parannettu antamalla täsmennyksiä kirjaamistapojen tarkentamiseen ja ohjaamalla valitsemaan taloudellisia ratkaisuja, mm. työpaikalla kouluttautumiseen.

Koulutusreformin tavoitteiden mukaisesti Samossa on kehitetty uusia toimintatapoja työelämän yhteistyön tiivistämiseen yhdessä alueen muiden oppilaitosten, TE-palvelujen ja yrityselämän kanssa. Syksyllä on käynnistetty muun muassa maakunnan työvoimapulaa paikkaavia yhteistyökoulutuksia metallialan ja ravintola-alan yritysten kanssa. Tarkoituksena on järjestää räätälöityä koulutusta yritysten tarvitsemaan osaamiseen. Yhteistyökoulutuksiin osallistuvat yritykset ovat sitoutuneet tarjoamaan opiskelijoille harjoittelupaikan ja työllistymismahdollisuuden opintojen jälkeen.

LAB-ammattikorkeakoulun kanssa on käynnistetty Osaajaverstas-yhteishanke, jonka tavoitteena on pilotoida toimintamalli, jossa elinkeinoelämän osaamistarpeita vastaavia koulutus- ja yrityspalveluita viedään lähikuntiin paikanpäälle. Osaajaverstaassa työelämässä oleva tai työtön voi suorittaa tutkinnon, tutkinnon osan tai vain täydentää ammatillista osaamistaan. Hankkeen toiminta-aika on kaksi vuotta. Tavoitteena on saada aikaan toimintamalli, jota voidaan pilottihankkeen jälkeen alkaa hyödyntämään muissakin lähikunnissa.

Henkilöstön työtyytyväisyyden mittaamisessa on siirrytty Pulssikyselystä Great place to work henkilöstötutkimuksen käyttöön. Osaamisen hallintaa varten on hankittu eTaika-järjestelmä, jonka avulla henkilöstön osaamisen hallintaa ja johtamista voidaan toteuttaa tehokkaammin ja systemaattisemmin organisaation strategian mukaisesti. Lisäksi toimintasuunnitelmien mittaritavoitteiden edelleen konkretisointi yhdenmukaistaa toiminnan toteutumisen arviointia ja tekee siitä helpompaa eri toimijoiden näkökulmista tarkasteltuna.

Yhteistyön laajentaminen eri toimijoiden kesken organisaation sisällä ja ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden (muut oppilaitokset ja työelämä) kanssa lisää kansainvälisyystoiminnan alueellista ja valtakunnallista vaikuttavuutta. Esimerkiksi työvoimapulaan vastaamiseen koulutusviennillä ja muilla kansainvälisillä rekrytoinneilla on omaa maakuntaa laajempia vaikutuksia työntekijöiden liikkuvuuden takia.

Digitalisaation ja tekoälytekniikan hyödyntämiseen valmistautuminen on yksi tärkeimpiä muutosjohtamisen kohteita lähivuosina. Kuntayhtymässä on valmisteltu digisuunnitelma, joka asettaa tavoitteita digitalisaation hyödyntämiselle ja digitalisuuden kehittämiselle, kuvaa digitalisaation hyödyntämistä ja vaikutuksia Sampon toiminnassa sekä tuo esiin, miten digitaalista kehitystä Samossa seurataan ja arvioidaan. Opiskelijoille suunnitelman toteuttaminen mahdollistaa monipuolisempia ja tasa-arvoisempia mahdollisuuksia osaamisen hankkimiselle sekä vahvistaa opinnoissa ja työelämässä tarvittavaa digiosaamista.

Kuntayhtymän kyberturvallisuuden arvioimiseksi ja parantamiseksi kuntayhtymän johtotiimi sekä joukko asiantuntijoita on osallistunut Digi- ja väestöviraston järjestämään Taisto-harjoitukseen. Digitaalisessa toimintaympäristössä kyberturvallisuuden tulee olla sisäänrakennettuna kaikessa toiminnassa, prosesseissa ja järjestelmissä, joihin kohdistuu uhkatekijöitä. Hyvä kyberturvallisuuden taso voidaan saavuttaa vain, jos jokainen työntekijä kantaa oman vastuunsa kyberturvallisuuden toteutumisesta. Näin ollen kyberturvallisuuskoulutusta on syytä järjestää säännöllisesti koko henkilöstölle.

Yhteenvetona tarkastuslautakunta toteaa

- tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arviointikertomuksen jälkeiset toimenpiteet ovat olleet kuntayhtymän strategian mukaisia sekä lähivuosien toiminnan ja tuloksellisuuden kannalta oleellisia.

3 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Toimintavuoden aikana on tehty kaksi sisäistä tarkastusta, joiden aiheita ovat olleet oppivelvollisuuden laajentumisen vaikutukset ja ostolaskujen sisällöllinen oikeellisuus. Loppuvuodesta on käynnistetty kevätkaudelle 2024 ulottuva Pohjolankatu 12A rakennusprojektiin liittyvä sisäinen tarkastus.

Sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa toteuttavat kaikki kuntayhtymän työntekijät arjen työssään. Jokaisella työntekijällä on velvollisuus raportoida välittömästi esihenkilölleen tai kuntayhtymän johdolle huomattavaa riskin olevan toteutumassa tai sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden ja riittävyyden olevan vaarantumassa. Käytettävissä on myös sähköinen Väärinilmoitus -kanava, jossa ilmoituksen saa tehdä anonyymisti.

Kuntayhtymän riskikartoitusta seurataan IMS-toiminnanohjausjärjestelmään rakennetulla riskirekisterillä, johon tarkastuslautakuntakin on tutustunut. Kuntayhtymän laatu- ja tietoasiantuntija yhteistyössä johtotiimin ja esihenkilöiden kanssa päivittää riskirekisteriä tarpeen mukaan tai vähintään kerran vuodessa. Rekisterissä on huomioitu toiminnan eri osa-alueiden suurimmat riskit. Rekisterissä on vielä jonkin verran puutteita, muun muassa riskien ennaltaehkäisytoimenpiteissä sekä varasuunnitelmissa riskien eskaloitumistilanteissa.

Kuntayhtymässä järjestettiin marraskuussa toisen kerran Digi- ja väestötietoviraston organisoima tietosuoja- ja tietoturvaloukkausten hallintaan liittyvä Taisto-harjoitus. Harjoituksessa keskityttiin digitaalisen turvallisuuden hallintaan, johtamiseen ja viestintään. Harjoituksen teemoina olivat tekoäly, tietojen kalastelu ja hybridivaikuttaminen. Digitaalinen turvallisuus on olennainen tekijä, joka vaikuttaa kuntayhtymän kaikkeen toimintaan. Kyberturvallisuuteen panostaminen ja vaaroista ajan tasalla pysyminen on nykyään erittäin tärkeää.

Kuntayhtymän suurimmat toiminnalliset riskit liittyvät talouteen ja toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Taloudellisia ongelmia voi syntyä tuloissa tai menoissa tapahtuvissa ennakoimattomissa muutoksissa. Digitaalisuuteen ja vihreään siirtymään liittyy henkilöstön osaamisen kehittäminen ja näiden osa-alueiden sisällyttäminen kaikkiin ammatillisiin tutkintoihin. Kuntayhtymän tulee kyetä sopeutumaan yhteiskunnallisiin muutoksiin turvaten ammatillisen koulutuksen saatavuus ja laatu omassa maakunnassa lisäämällä valtakunnallista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.

Tarkastuslautakunta suosittelee

- Riskirekisterin täydentämistä suurimpien riskien ennaltaehkäisyllä ja varasuunnitelmilla riskien eskaloitumistilanteissa.
- Suunnitelmallista kyberturvallisuuteen varautumista riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Henkilöstön valmentamista digitalisuuden, tekoälyn ja vihreän siirtymän mukanaan tuomien mahdollisuuksien hyödyntämiseen.

4 STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista ja tavoitteiden toteutumiseksi tehtyjen toimien tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta vuoden 2023 talous- ja toimintasuunnitelman sekä tilipäätöksen pohjalta.

4.1 Strategisille painopisteille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kuntayhtymän uudessa strategiassa on määritelty toiminnan toteutumisen arviointiin mittarit, joiden toteutumista on kuvattu tiimeittäin seuraavissa taulukoissa. Vihreä väri = tavoite saavutettu, keltainen = tavoite lähes saavutettu ja punainen = tavoitetta ei saavutettu.

Toimintavuoden aikana on otettu käyttöön uusi Great place to work -henkilöstötutkimus (GPTW). Aiemmin käytössä on ollut Pulssi-kysely, jonka arviointiasteikko on 1-5. Toimintavuoden mittareiden tavoitearvot on määritelty Pulssi-kyselyssä käytetyn tavoitearvon >4 mukaisesti. Tulosten toteutuma on ilmoitettu GPTW:n mukaisesti prosentteina. Toteutunut prosenttiarvo kuvastaa sitä, kuinka monta prosenttia annetuista vastauksista on ollut >4. Tulosten tulkinta: jos Toteutunut keskiarvo on suurempi tai yhtäsuuri kuin 60%, mittari on saavuttanut tavoitearvon >4. Valtakunnalliseen Opetushallituksen ARVO-palautteeseen pohjautuvassa opiskelija- ja työnantajapalautteissa arviointiasteikko on edelleen 1-5.

4.1.1 Oppiminen ja ohjaus

Mittarit	Toteutunut	Tavoite	Tavoitteessa onnistuminen
Henkilöstökyselyn tulokset	keskiarvo		
Työhyvinvointi Kokemus oman työn tärkeydestä ja merkityksellisyydestä - aina tai lähes aina totta 82 % Kokemus työilmapiiristä ja yhteisöllisyydestä - aina tai lähes aina totta, 62 %	72 %	> 4	Tavoite saavutettu
Johtaminen Kokemus johtajuudesta ja ihmisten johtamisesta - aina tai lähes aina totta, 59 % Kokemus arvojen mukaan johtamisesta - aina tai lähes aina totta, 59 %	59 %	> 4	Tavoite lähes saavutettu
Vastausprosentti	86 %	80 %	+ 6 %
Opiskelijat			
- opintojen aloitus (1-5)	4,1	4,2	- 0,1
- aloituskyselyn vastausaste (%)	43 %	45 %	- 2 %
- opintojen päätyminen (1-5)	4,1	4,2	- 0,1
- päättökyselyn vastausaste (%)	60 %	60 %	+ 0 %
Työnantajat			
- työpaikkaohjaajapalaute (1-5)	3,8	3,9	- 0,1
- työpaikkaohjaajapalautteen vastausaste (%)	24 %	30 %	- 6 %
- työpaikkapalaute, (1-5)	4,0	3,9	+ 0,1
- työpaikkakyselyn vastausaste (%)	23 %	35 %	- 12 %
Toiminnan vaikuttavuus			
- suoritettut opiskelijavuodet	3167	3170	- 3
- suoritettut tutkinnot	1168	1100	+ 68
- suoritettut osaamispisteet	179 113	200 000	- 20 887
- ammattitutkintojen opiskelijavuosien kasvu	2 %	5 %	- 3 %
- Alkaneiden tutkintovientiryhmien lukumäärä	7	>4	Toteutunut
- Tiimioppimisen perustason sertifikaatti / koulutusalat	0	1	Ei toteutunut

Opetuksen ja opetuksen tukihenkilöstön henkilöstökyselyn tuloksissa kokemus oman työn tärkeydestä ja merkityksellisyydestä on hyvällä tasolla. Myös kokemus johtajuudesta on lähes tavoitearvon mukaista.

Opetushallituksen keräämällä ammatillisen koulutuksen valtakunnallisella opiskelijapalautteella seurataan opiskelijoiden tyytyväisyyttä koulutuksen järjestämiseen ja sen vaikuttavuuteen. Tuloksia käytetään ammatillisen koulutuksen laadun seurantaan ja kehittämiseen. Sampon opiskelijapalautteiden vastausasteet ovat nousseet sekä aloitus- että päättökyselyssä edellisvuoteen verrattuna. Vastaaviin oppilaitoksiin valtakunnallisesti verrattuna vastausasteet ovat hyvät, vaikka aloituskyselyssä tavoitearvoa ei ihan saavutettu. Työnantajapalautteissa vastausasteet ovat jääneet hieman enemmän tavoitteista. Työnantajien antamissa palautteissa on päästy lähes tavoitteisiin. Suoritettujen tutkintojen määrä ja alkaneiden tutkintovientiryhmien lukumäärä ovat ylittäneet asetetut tavoitteet. Osaamispisteiden suorittamisessa ja ammattitutkintojen opiskelijavuosien kasvattamisessa ei päästy tavoitteisiin.

4.1.2 Talous- ja hallintopalvelut

Mittarit	Toteutunut	Tavoite	Tavoitteessa onnistuminen
Henkilöstökyselyn tulokset			
Työhyvinvointi Kokemus oman työn tärkeydestä ja merkityksellisyydestä - aina tai lähes aina totta 73 % Kokemus työilmapiiristä ja yhteisöllisyydestä - aina tai lähes aina totta, 66 %	69,5 %	> 4	Tavoite saavutettu
Johtaminen Kokemus johtajuudesta ja ihmisten johtamisesta - aina tai lähes aina totta, 50 % Kokemus arvojen mukaan johtamisesta - aina tai lähes aina totta, 49 %	49,5 %	> 4	Tavoite lähes saavutettu.
Vastausprosentti	81 %	80 %	+ 1 %
Asiakaspalautteet			
- Taloushallinto	4,0	4,0	+ - 0
- IT-palvelut	-	-	-
- Hallinto- ja HR-palvelut	4,1	4,0	+ 0,1

Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstön kokemus oman työn tärkeydestä ja merkityksellisyydestä on hyvällä tasolla. Lähes puolet arvioi kokemuksensa johtajuudesta olevan >4. Myös vastausprosentti on erittäin hyvällä tasolla sekä tiimien asiakaspalautteiden tulokset. Lukuun ottamatta IT-palveluja, joka ei ole keräänyt asiakaspalautetta.

4.1.3 Kehittämisen- ja tukipalvelut

Mittarit	Toteutunut	Tavoite	Tavoitteessa onnistuminen
Henkilöstökyselyn tulokset			
Työhyvinvointi Kokemus oman työn tärkeydestä ja merkityksellisyydestä - aina tai lähes aina totta 87 % Kokemus työilmapiiristä ja yhteisöllisyydestä - aina tai lähes aina totta, 75 %	81 %	> 4	Tavoite saavutettu
Johtaminen Kokemus johtajuudesta ja ihmisten johtamisesta - aina tai lähes aina totta, 80 %	79,5 %	> 4	Tavoite saavutettu

Kokemus arvojen mukaan johtamisesta - aina tai lähes aina totta, 79 %			Tavoite saavutettu
Vastausprosentti	96 %	85 %	+ 11 %
Ekologinen kestävyys			
- Hiilijalanjäljen pienentäminen	-	-	Ei toteutunut
- Hankkeiden omarahoitusosuus	23 %	20 %	- 3 %
- Kestävän kehityksen sertifikaatti yhdelle uudelle alalla	0	1	Ei toteutunut

Henkilöstökyselyn tulosten perusteella kehittämis- ja tukipalvelujen henkilöstön työhyvinvoinnin ja johtamisen kokemukset ovat erittäin hyvällä tasolla. Myös vastausprosentti on erinomainen.

Kuntayhtymän strategisia tavoitteita on viety eteenpäin lukuisten hankkeiden avulla. Strategiarahoituksen teemoja ovat olleet muun muassa johtamisen kehittäminen, digitalisaatiokyvykkyyden parantaminen sekä vieraskielisen opetuksen ja kotimaisten kielten opetuksen laadun parantaminen. Hankkeiden omarahoitusosuus on ylittänyt 20%:in tavoitteen.

Hankerahoituksilla on käynnistetty useiden uusien toimintamallien kehittäminen yhteistyössä elinkeinoelämän ja työvoimaviranomaisten kanssa. Luotain-hankkeessa on panostettu ennakoinnin vahvistamiseen. Hankkeessa muun muassa kehitetään ammatillisten neuvottelukuntien toimintaa entistä joustavammaksi ja työelämäyhteistyötä tiiviisti ylläpitäväksi. Yhteistyössä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa on käynnistetty Luumäellä toimiva SampoLAB-Osaajaverstas. Tarkoituksena on viedä elinkeinoelämän osaamistarpeita vastaavaa koulutus- ja yrityspalveluita paikanpäälle alueille, missä ei ole ammatillista tai korkea-asteen koulutusta. Osaajaverstaan tavoitteena on luoda pysyvä paikallinen työelämäverkosto, joka yhdistää yritysten, kunnan elinkeinoelämän kehittämistarpeet sekä oppilaitosten toiminnan. Verstaalla järjestettävät tapahtumat ja verkostoitumismahdollisuudet tarjoavat paikallisille osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia sekä auttavat työllistämään alueen nuoria, työttömiä, alanvaihtajia ja paluumuuttajia lähialueen yrityksiin tai yrittäjiksi sekä innostamaan jatko-opintoihin.

Toimintavuoden aikana hankkeita on ollut paljon ja hankkeissa työskenteleviä henkilöitä noin 200. Tarkastuslautakunnan oppilaitoksen henkilöstön ja valtakunnan tasolla yleisesti oppilaitosten hanketoiminnasta käydyissä keskusteluissa on usein noussut esille opettajan työn liiallinen pirstaloituminen kaikkeen muuhun kuin opetustyöhön.

Hankkeissa yhteistyö alueen muiden oppilaitosten ja työelämän kanssa on lisääntynyt.

Tarkastuslautakunta suosittelee

- Kriittisyyttä hankkeiden valinnassa ja niihin sidottavasta opetushenkilöstöstä.
- Enemmän seurantaa ja analysointia hankkeiden vaikuttavuuden merkittävydestä ja lopputulosten pitkän aikavälin hyödynnettävyydestä.

4.1.4 Yhteiset palvelut

Mittarit	Toteutunut	Tavoite	Tavoitteessa onnistuminen
Henkilöstökyselyn tulokset			
Työhyvinvointi Kokemus oman työn tärkeydestä ja merkityksellisyydestä - aina tai lähes aina totta 74 % Kokemus työilmapiiristä ja yhteisöllisyydestä - aina tai lähes aina totta, 64 %	69 %	> 4	Tavoite saavutettu
Johtaminen Kokemus johtajuudesta ja ihmisten johtamisesta - aina tai lähes aina totta, 59 % Kokemus arvojen mukaan johtamisesta - aina tai lähes aina totta, 63 %	61 %	> 4	Tavoite saavutettu
Vastausprosentti	74 %	80 %	- 6 %
Kansainvälisyys			
- Lähtevät opiskelijavaihdot	35	> 40	- 5
- Järjestetään kansainvälisyystapahtumia	9	15	- 6

Yhteisten palvelujen (kansainvälisyystoiminta, kiinteistöhoito, ruokapalvelut) tiimeissä työhyvinvoinnista ja johtajuudesta saatu palaute ovat tavoitteiden mukaisia. Myös vastausprosentti on hyvä, vaikka se on jäänyt jonkin verran erittäin korkealle asetetusta tavoitteesta. Kansainvälisyystoiminnassa tavoitteita ei saavutettu. Koronavuosina lakkautetut opiskelijavaihdot on käynnistetty uudelleen, mutta sen ajanjakson seuraukset näkyvät edelleenkin opiskelijoiden vähentyneenä matkustushalukkuutena.

Yleisiä havaintoja henkilöstökyselyn tuloksista

Kaikkien henkilöstöryhmien vastausprosentit ovat olleet erittäin korkeat. Heikoimmat tulokset on saatu johtamisesta muutaman tiimin osalta. Johtamiseen liittyvien tulosten tulkintaa on hankaloittanut se, että tutkimuskyselyssä ei ollut tarkennettu, keneen johtamisella viitataan? Näin ollen johtamisen arviointi on kohdentunut eri tahoihin, kuntayhtymän hallitukseen, johtotiimiin tai lähiesihenkilöihin. Tulevissa kyselyissä arviointikohdetta tarkennetaan tiedon luotettavuuden ja hyödynnettävyyden parantamiseksi.

Kyselyn tuloksista voidaan yleisellä tasolla päätellä, että kuntayhtymän henkilöstö on hyvin sitoutunutta ja motivoitunutta. Alhaisimmat tulokset on saatu tasapuolisuuden (41%), yhteistyön (42%), yhdenvertaisuuden (47%) ja viestinnän (49%) kokemuksista. Näiden fokusalueiden taustalta löytyy tekijä (osallisuuden kokemus), johon vaikuttamalla näitä osa-alueita voidaan parantaa. Tämän perusteella vuoden 2024 kehittämiskohteeksi on valikoitunut henkilöstön osallisuuden kokemuksen vahvistaminen.

Tarkastuslautakunta toteaa

- Henkilöstökyselyjen korkea vastausprosentti viittaa henkilöstön sitoutuneisuuteen ja motivaatioon osallistua työyhteisön kehittämiseen.
- Uudella henkilöstötutkimus-kyselyllä (GPTW) saadaan aiempaa yksilöidympiä ja täsmällisemmin kohdennettuja kehittämiskohteita nostettua esiin.

4.2 Talous

Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän tilinpäätöksen ylijäämä ja talouden tunnusluvut ovat toteutuneet talousarviota parempina. Tilikausi 2023 on varausten ja poistoerojen jälkeen noin 0,7 M€ ylijäämäinen.

Tilivuonna valtionosuudesta 70 % määräytyi opiskelijavuosien, 20 % suoritettujen tutkintojen ja tutkinnon osien ja 10 % opiskelijoiden työllistymisen ja palautteen perusteella. Valtionosuusrahoitusta saatiin yhteensä 37 M€. Toimintakate (2,7 M€) on valtuustoon nähden sitova ja toteutunut talousarviota parempana. Toimintatuotot sekä toimintakulut olivat talousarviota suuremmat. Toimintakuluja ovat lisänneet muun muassa opiskelijatyönä rakenteilla oleva paperilaboratorio ja palkkamenojen kasvusta johtunut henkilöstökulujen lisääntyminen. Lisäksi inflaatio on nostanut yleisesti tavaroiden ja palveluiden hintoja, joka on myös kasvattanut oppilaitoksen toiminnan kannalta välttämättömiä kustannuksia.

Tilinpäätöksen taseen tunnusluvut ovat aiempien vuosien tapaan hyvällä tasolla. Omavaraisuusaste on 82 % ja suhteellinen velkaantuneisuus 19 %. Rahavarojen muutos (5,5 M€) on jäänyt positiiviseksi. Tilikauden päättyessä kuntayhtymällä on ollut lainaa yhteensä 2,7 M€, josta 2 M€ on tilikauden aikana otettua uutta lainaa Lappeenrannan Pohjolankadulle rakennettua uudisrakennusta varten.

(1000 €) Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	Talousarvio + muutokset TA 2023	Toteuma 01-12/2023	Toteuma-% TA2023:sta	Toteuma 01-12/2022	Muutos-% Toteuma 01-12
Toimintatuotot	36 429	37 050	101,7	36 059	2,7
Valmisteverastojen muutos	-304	-183	60,2	75	-344,0
Valmistus omaan käyttöön		288			
Toimintakulut	33 577	34 438	102,6	32 188	7,0
TOIMINTAKATE	2 548	2 718	106,7	3 946	-31,1
Rahoitustuotot ja -kulut	-110	-52		-182	
VUOSIKATE	2 438	2 666	109,4	3 763	-29,2
Poistot	2 500	2 841	113,6	2 623	8,3
TILIKAUDEN TULOS	-62	-176		1 141	
Poistoeron muutos	-1 428	-1 114		553	
Varausten muutos	1 950	1 950		-1 100	
Rahastojen muutos	0	0		0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	460	660		594	

Kuntayhtymän toiminnan tulos raportoidaan vuosittain tehtävällä tilinpäätöksellä. Tilinpäätöskirja koostuu toimintakertomuksesta, rahoituslaskelmasta, tuloslaskelmasta ja taseen sekä kyseisten asiakirjojen liitetiedoista ja vertailutiedoista edelliseen vuoteen. Tilinpäätöskirjaan sisältyy myös kuntayhtymän tytäryhtiö Edusampo Oy:n tilinpäätös. Konsernitilinpäätöstä ei ole tehty, koska tytäryhtiön toiminta on ollut niin pienimuotoista, että se alittaa kirjanpitolaisissa säädetyt raja-arvot.

Tarkastuslautakunta toteaa

- Tilinpäätös 2023 toimintakertomuksineen sisältää kirjanpitolain edellyttämän sisällön sekä antaa oikeat ja riittävät tiedot valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.
- Tilinpäätös ja sen liitteet ovat hyvin laadittuja.
- Kuntayhtymän taloutta on hoidettu hyvin ja talous on tasapainossa.

4.3 Opetustoiminta

Yhteishaussa oppilaitokseen hakevien nuorisoikäluokkien pienenemisestä huolimatta opiskelijamäärää on onnistuttu kasvattamaan neljättä vuotta peräkkäin. Sampon opiskelijavuodet kasvoivat edellisvuodesta kahdella prosentilla ja valtionosuusrahoitus väheni 0,9 prosentilla. Oppilaitos on onnistunut korvaamaan vähenevää nuorisoikäluokkaa muun muassa jatko-opiskelijoiden ja EU-alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden rekrytoinneilla.

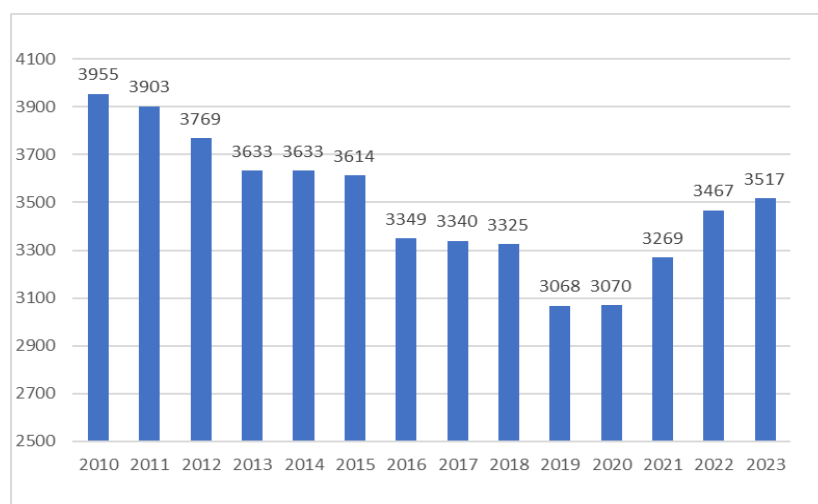
Merkille pantavaa on ollut opiskelijoiden erityisten tuen tarpeen jatkuva lisääntyminen. Samossa tähän on reagoitu muun muassa järjestämällä opettajille lisäkoulutustamahdollisuuksia. Neuropsykiatrian ja erityisen tuen osaamiseen liittyviä 5 opintopisteen koulutuksia on järjestetty oppilaitoksen omissa tiloissa.

Koulutusreformin tavoitteen mukainen työelämässä oppiminen on lisännyt aiempaa tiiviimmän yhteistyön merkitystä työelämän kanssa. Tutkintojen suorittamiseen on haettu yhä enemmän uusia toteuttamistapoja yhdessä työelämän kanssa suunnitellen. Esimerkiksi Imatran Ovakon kanssa suunniteltiin prosessiteollisuuden ammattitutkinto yrityksen tarpeita vastaavaksi. Lisäksi perustettiin Luumäelle Osaajaverstas-hanke ja järjestettiin yhteistyökoulutusta metallialan sekä ravintola- ja cateringalan yritysten kanssa.

Tarkastuslautakunta on tavannut eri koulutusalojen opiskelijoita Imatralla ja Lappeenrannassa. Pääosin opiskelijat ovat kertoneet, että opetus on vastannut odotuksia ja oppimisympäristöt sekä -välineet ovat hyviä. Tiimioppimiskäytännöt ovat olleet kirjavia koulutusalojen erilaisuuden takia, joillakin aloilla sitä käytetään paljon, toisilla ei lainkaan. Opiskelijat ovat pitäneet tiimioppimista hyvänä harjoitteluna työelämää varten. Opintojen oheispalvelut, muun muassa opintojen tukeminen, terveydenhuolto ja ruokailupalvelut on koettu pääosin hyvin toimiviksi. Opetustilainteiden sujuvuutta lisäämään, etenkin työsaleihin, toivotaan edelleenkin lisää ammattihenkilöitä opettajien avuksi. Lähes kaikilla koulutusaloilla on yksi ammattihenkilö. Myös oppilaitoksen viihtyisyys on opiskelijoille erittäin tärkeää. Opiskelijoita on paljon ja useat heistä kaipaivat enemmän oleskelualueita ja istumapaikkoja taukojen viettämiseen sekä itsenäiseen opiskeluun.

Työssäoppimisessa on koettu joillakin aloilla vaikeuksia harjoittelupaikkojen saamisessa. Opiskelijoiden tuntuma harjoituspaikkoja etsiessä on ollut, että yritykset eivät ota yhtä paljon harjoittelijoita kuin aiemmin. Näin ollen on jouduttu ottamaan vastaan harjoittelupaikkoja, jotka eivät ole vastanneet opiskelijan oppimistavoitteita. Opiskelijat tuntuivat pitävän opintojen jälkeisiä työllistymismahdollisuuksia hyvinä.

Sampon opiskelijavuosien kehitys 2010-2023.

Opiskelijavuosien määrä on lähtenyt kasvuun vuoden 2020 jälkeen. Tähän on vaikuttanut ammatillisen koulutuksen monimuotoistuminen ja yksilöllistyminen. Yhä useampi opiskelijoista suorittaa tutkinnon osia tai opiskelee oppisopimuksella.

Opiskelijoista 2/3 on yli 20 vuotiaita.

Tarkastuslautakunta toteaa

- Työssäoppimispaikkojen soveltuvuus opiskelijoiden tarpeita vastaaviksi on syytä varmistaa entistä tarkemmin.

4.4 Henkilöstö

Vuoden lopussa kuntayhtymässä työskenteli päätoimisesti 381 henkilöä, mikä on 11 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Kuntayhtymän päätoimisen henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2023 lopussa 52,5 vuotta. Henkilöstöstä 66,4 % oli 50 vuotta täyttäneitä. Työuria on onnistuttu edelleen pidentämään keskimääräisen eläköitymisiän ollessa 65,1 vuotta. Eläkkeelle tilivuoden aikana jäi 15 henkilöä. Henkilöstön vaihtuvuus jatkuu lähivuosina. Kilpailu ammattitaitoisista työntekijöistä vaikeuttaa rekrytointia. Kuntayhtymässä on käynnistetty kampanjoita työnantajamielikuvan parantamiseksi Samposta haluttuna työpaikkana.

Henkilöstön kehittämiseen käytettiin yhteensä 1,1 M€. Koulutuspäivien määrä on ollut 4,9 päivää/osallistuja. Työhyvinvointia tuetaan lakisääteistä kattavammalla työterveyshuollolla. Terveysperusteiset poissaolot ovat vähentyneet. Työkykyä on tuettu erilaisilla osa-aikatyömahdollisuuksilla, työnohjauksella, kevennetyillä tehtäväkuvan muutoksilla ja palkallisella vapaalla Kelan kuntoutuksia varten. Omaehtoista terveydestä huolehtimista tuetaan 200 euron ePassi-henkilöstöetuudella vuosittain ja polkupyöräedulla.

Kuntayhtymän uusi henkilöstöpäällikkö on esitellyt tarkastuslautakunnalle johtamisen kehittämiseksi ja tukemiseksi tehtyjä toimenpiteitä. Käyttöön on otettu johtamisen vuosikello, joka tekee toimintaa näkyväksi ja tukee arvioinnin kehittämistä. Lisäksi kaikille esihenkilöille on järjestetty työkykypajoja ja HR-verstaita henkilöstöhallinnosta ja työhyvinvoinnista.

Tiimien kehityskeskusteluja ja osaamisenhallintaa varten on hankittu eTaika-osaamisenhallintajärjestelmä. Henkilöstön työhyvinvoinnin mittaamisessa on siirrytty käyttämään Great place to work -tutkimusmenetelmää. Ensimmäisten tulosten perusteella Sampossa vahvuuksina on koettu oman työn tärkeys ja merkityksellisyys sekä tasa-arvoisuus. Ensimmäisessä tutkimuksessa heikoimmat tulokset saatiin tasapuolisuuden, yhteistyön, yhdenvertaisuuden ja viestinnän kokemuksista. Näihin liittyen osallisuuden kokemus on valittu seuraavaksi kehittämiskohteeksi.

Tiimiorganisaatioon siirtyminen on edennyt tiimeillä eri tahtiin. Tiimien toiminnan kehittämistä on viety eteenpäin tiimitreenikäytännöissä, dialogissa, luottamuksen rakentamisessa ja päätöksen teossa. Kehittämiskohteita on edelleen henkilöstön sitoutumisessa, valmennusten hyödyntämisessä ja muilta oppimisesta. Vuoden loppuun mennessä tiimimestarikoulutuksen oli suorittanut 68 ja ihmevalmentajakoulutuksen 11 henkilöä.

Tarkastuslautakunta toteaa

- Henkilöstön kehittämistoimenpiteisiin on panostettu tuntuvasti. Jatkossa on syytä seurata ja analysoida saavutetaanko panostuksilla tavoiteltuja hyötyjä.

4.5 Kiinteistöt

Lappeenrannan Pohjolankadulle valmistui toukokuussa uusi koulurakennus, joka otettiin käyttöön elokuun alussa. Kiinteistö valmistui aikataulun mukaisesti ja rakennuskustannukset pysyivät budjetissa.

Imatran kiinteistöinvestointien suunnittelu käynnistettiin toimintavuoden aikana. Kiinteistöistä osa peruskorjataan, osa puretaan ja uudisrakennetaan. Suunnitelman mukaan tiloja puretaan noin 21 700 m² ja peruskorjataan noin 6 300 m². Uudisrakennuksen koko tulee olemaan 4 300 m². Koulukadulle jää kone- ja tuotantotekniikka, laboratorioala, prosessiala, ravintola- ja catering ala, sähkö- ja automaatiotekniikka sekä talotekniikka. Tietäjätalolle on siirtynyt syksyn 2023 aikana sosiaali- ja terveysala sekä liiketoiminta-ala. Hius- ja kauneusala, matkailuala sekä kotouttamiskoulutus siirtyvät samoihin tiloihin myöhemmin. Ulkopuolisissa tiloissa toimivat logistiikka-ala ja rakennusala. Lisäksi tarvittavat liikuntatilat vuokrataan Imatran kaupungilta.

Rakennushankkeen valmistuttua Imatralla on omaa tilaa yhteensä 12 432 brm². Lisäksi on käytössä vuokratiloja Tietäjänkadulla 2486 m², Piikadulla 1443 m² ja Vuorikivenkadulla 290 m² sekä Ruokolahden kunnan alueella sijaitseva Metsäkoulu asuntoloineen 1860 m².

Liian kalliiksi katsottujen tarjousten jälkeen Koulukatu 5 E päätettiin rakentaa omana työnä. Opiskelijatyönä valmistui noin 1400 m² toimitilat prosessialan, laboratorioalan, sähköautomaation ja osittain sähköalan käyttöön. Tilat otettiin käyttöön keväällä 2024. Tilojen käyttäjät ovat olleet tyytyväisiä lopputulokseen.

Armilankadun kiinteistössä Lappeenrannassa käynnistettiin syksyllä 2023 aloittaneiden rakennusalan opiskelijoiden kanssa entisen opiskelijaruokalan muutostyöt tutkintoon valmentavan koulutuksen (TUVA) ja Luovin opetustiloiksi.

Molemmat urakat ovat olleet selkeitä kokonaisuuksia toteuttaa ja opettajien sekä opiskelijoiden mielestä oivia oppimiskohteita eri koulutusalojen opiskelijoille. Vastaavilla projekteilla opiskelijat voivat saada oppilaitoksessa käytännön työkokemusta, vaikka omakotitalojen rakentamisesta ollaan luopumassa.

Pohjolankadun uudisrakennusta varten on otettu uutta lainaa 2 M€. Myös tulevat kiinteistöinvestoinnit on suunniteltu rahoitettavan lainalla ja muuttamalla nykyisen koulutuksen toimintamalleja ja tuotteita siten, että kaikki koulutukset toimivat taloudellisesti ja niiden katteet ovat positiivisia. Tämä on edellytyksenä tulevien lainanhoitomenojen ja poistojen hoitamiseksi. Talouden lainanoton kestävydestä teetetyn painelaskelman perusteella tulevien rakennusinvestointien (17-25 M€) vaikutus talouteen on hallittavissa.

Tarkastuslautakunta toteaa

- Kuntayhtymän hyvän talouden hoidon ja teetetyn painelaskelman perusteella tulevien lainalla rahoitettavien kiinteistöinvestointien vaikutus talouteen vaikuttaa olevan hallittavissa.
- Tulevaa tilatarvetta arvioitaessa on huomioitu väestörakenteen muutoksesta aiheutuva opiskelijamäärän pieneneminen sekä uusien opiskelutapojen käyttöönotto.

4.6 Arvio tulevista vuosista

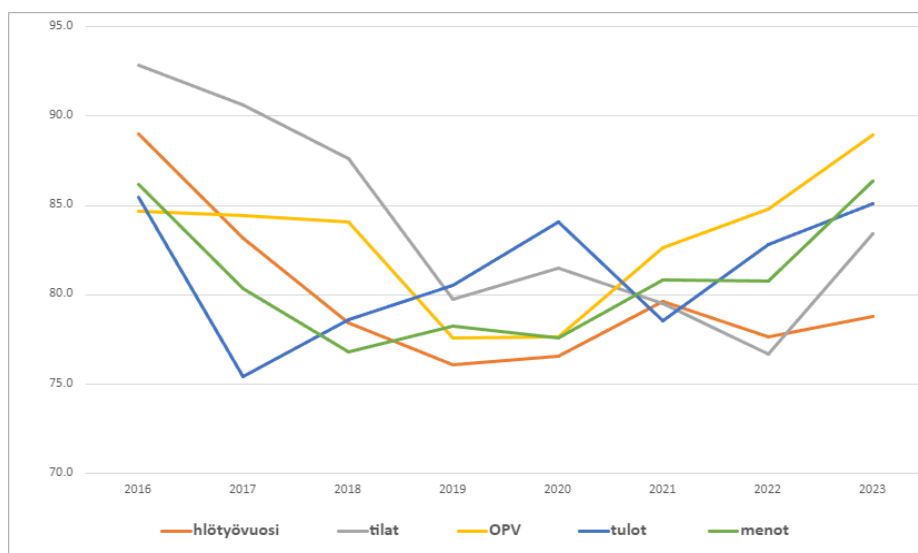
Kuntayhtymän tavoitteena on lähivuosina saavuttaa tilanne, jossa kaikkien koulutusalojen järjestäminen on taloudellisesti kannattavaa. Tähän vaikuttaa koulutusten vetovoimaisuus ja se, miten hyvin koulutukset onnistutaan kohdentamaan maakunnan työvoimatarpeita vastaavaksi yhdessä eri toimijoiden kanssa. Kustannusten kurissa pitäminen edellyttää myös kiinteistöistä aiheutuvien kustannusten entistä tarkempaa hallintaa pitkällä aikavälillä.

Opiskelijamäärän väheneminen nähdään uhkana alueellisen väestönkehitysennusteen perusteella. Laadukkaan ammatillisen koulutuksen saavutettavuus on turvattava kaikille oppivelvollisille asuinpaikasta riippumatta. Oppimisen tarpeisiin on pystyttävä vastaamaan monipuolisemmin keinoin uusilla kouluttamismalleilla. Samossa on käynnistetty esimerkiksi osaajaverstashaanke, jossa koulutusta viedään paikanpäälle sinne, missä sitä tarvitaan.

Digitalisaatio muuttaa kovaa vauhtia työn sisältöjä, toimintatapoja ja osaamistarpeita. Tämä aiheuttaa muutostarpeita koulutusten sisältöihin ja tapoihin järjestää koulutusta. Yhteistyön vahvistaminen eri koulutuksen järjestäjien ja kouluasteiden välillä sekä koulutusten sisällöt tulevat olemaan suuressa roolissa siinä, miten tulevaisuuden haasteisiin pystytään vastaamaan.

Osaamisen ja työvoiman kysynnän välinen kohtaamattomuus näkyy yhteiskunnassa samanaikaisena työttömyytenä ja avointen työpaikkojen määränä. Maan hallituksen asettama koulutuspoliittinen tavoite on ollut, että vuonna 2030 puolet nuorista ikäluokista suorittaa korkea-asteen tutkinnon. Tämä edellyttää jatko-opintovalmiuksien parantamista ja koulutuspolkujen tehostamista kaikilla koulutusasteilla. Joudutaan panostamaan niihinkin koulutuksiin, joiden koulutustarve on valtakunnallisesti pieni, mutta välttämätön. Lisäksi on tärkeää toimia maahanmuuttajien työllistymisen edellytysten rakentajana.

Tytärtyhtiö Edusampo Oy:ssä EU-alueen ulkopuolelta tulevia koulutettavia on ollut noin 100, mutta tavoitteena on kaksinkertaistaa määrä lähivuosina. Tähän asti koulutusvientiä on toteutettu sosiaali- ja terveysalalla sekä palvelualalla. Tavoitteena on laajentaa toimintaa myös tekniikan aloille. Työvoimapalveluiden ja kotoutumistoiminnan järjestämisvastuu siirtyy TE-palveluilta kunnille vuoden 2025 alusta. Tämä aiheuttaa muutoksia koulutusten rahoitus- ja toimintamalliin, joilla on vaikutusta Edusampo Oy:n toimintaan.

Resurssien kehittyminen suhteessa toisiinsa, 2010=100.

Opiskelijavuosien kehitys on viime vuosina ollut nousujohteista. Tilat-käyrää (m²) on kasvattanut vuonna 2023 valmistunut Pohjolankatu 12 uudisrakennus. Mittavien kiinteistöinvestointien takia myös tiloista aiheutuvat kulut pysyvät lähivuosina korkeina. Henkilötyövuosien kehitys on pysynyt tasaisena. Myös tulojen ja menojen kehittyminen on pysynyt tasapainossa. Resurssit on onnistuttu sopeuttamaan tuloihin.

Tarkastuslautakunta suosittelee

- Vastaamaan digitaalisuuden ja tekoälyn aiheuttamiin muutoksiin kehittämällä yhteistyötä eri koulutusasteiden ja koulutuksenjärjestäjien kesken.
- Kartoittamaan Sampon mahdollisuudet järjestää kapean sektorin koulutuksia, jotka palvelevat koko valtakunnan tarpeita.

5 EDUSAMPO OY

Kuntayhtymän tytäryhtiön toimialana on koulutuksen ja osaamisen kehittämispalvelut. Yhtiö käyttää palveluissaan pääsääntöisesti Saimaan ammattiopisto Sampon kouluttajia ja asiantuntijoita. Yhtymävaltuusto on asettanut Edusampo Oy:n tavoitteiksi luoda tulevaisuuden yhdessä tekemisen ja oppimisen paikkoja sekä tuottaa lisäarvoa vahvojen osaajien avulla paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Toimintavuoden aikana keskiössä ovat olleet kansainvälisten tilauskoulutusten myynnin kehittäminen ja työvoimakoulutusten muotoilu yhdessä Sampon kanssa. Työvoimakoulutuksessa suurimmat tuotot ovat kertyneet kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä.

Yhtiön toiminta on pienimuotoista, joten alueellinen ja valtakunnallinen verkostoituminen on ollut tärkeää. Yhteistyökumppaneita ovat International House, Maahanmuuttopalvelut, Lappeenrannan kaupunki ja Etelä-Karjalan hyvinvointialue sekä Education Finland ja Kuntaliiton työryhmä, jonka tehtävänä on työperäisen maahanmuuton valmistelu. Yhteistyössä Education Finlandin kanssa on tehty muutosehdotuksia tilauskoulutuslakiin.

Koulutusvienti on alkuvaikeuksien jälkeen saatu hyvin käyntiin. Ensimmäiset lähihoitajiksi oppisopimuksella valmistuneet opiskelijat ovat kaikki työllistyneet lähimaakuntiin. Myös uudet tutkintovientikoulutuksen ryhmät ovat täyttyneet hyvin ja uusia koulutusmalleja ollaan ottamassa kokeiluun (Pathway-malli ja pelkkä S2-kielikoulutus). Pathwaysssa suoritetaan ensin viisi kuukautta suomalaisuuteen valmistavia yhteisiä opintoja ja sen jälkeen haetaan tutkinto-opintoihin Sampoon.

Tuloslaskelma	TP2022	TA2023	TP2023
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Liikevaihto	1 882	2 587	2 468
Materiaalit ja palvelut	-1 459	-1 870	-2 078
Henkilöstökulut	-187	-310	-242
Liiketoiminnan muut kulut	-169	-198	-144
Liikevoitto	67	209	4
Rahoitustuotot ja -kulut	-2	0	-1
Tuloverot	-13	-42	0
Tilikauden tulos	52	167	3
Liikevoitto, %	3,6 %	8,1 %	0,2 %

Yhtiön liikevaihto on kasvanut 31,1 % edellisvuodesta. Koulutusviennin määrä on kolminkertaistunut, mutta tavoiteltu osuus liikevaihdosta jäi saavuttamatta.

Tilikauden tulokseen on vaikuttanut merkittävästi vuoden 2022 koulutusviennin tilaajatason rahoitukseen aiheuttama tappio. Myös verkkokoulutusten liikevaihdon kasvattaminen jäi tavoiteltua pienemmäksi. Yhtiön omavaraisuusaste on heikentynyt, mutta maksuvalmius on edelleen hyvällä tasolla.

Toiminnan strategisten mittareiden toteutuma	Toteutunut	Tavoite	Tavoitteessa onnistuminen
Taloudellinen kestävyys: liikevoiton kasvattaminen	0,2 %	> 8,1 %	- 7,9 %
Taloudellinen kestävyys: opiskelijavuodet	301	286	+ 15
Henkilöstökoulutusten liikevaihdon kasvattaminen	- 2 %	+ 10 %	- 12 %
Verkkokoulutusten liikevaihto euroina	32 762 €	50 000 €	- 17 238 €
Koulutusviennin osuus liikevaihdosta	13,3 %	20 %	- 6,7 %
Tilikauden tulos / €	3 000 €	167 000 €	- 164 000 €

Toiminnalle asetetuissa strategisissa mittareissa tavoite saavutettiin ainoastaan opiskelijavuosien määrässä. Koulutusvientiä on tarkoitus kasvattaa kaksinkertaiseksi lähivuosina.

Tarkastuslautakunta toteaa

- Edusampo Oy ei saavuttanut toimintavuonna 2023 strategisten mittareiden tavoitteita.
- Koulutusviennin kasvutavoitteet ovat kunnianhimoiset. Viennin laajentuessa tulee erityisesti kiinnittää huomiota eettisten ja taloudellisten riskien hallintaan.
- Yhtiön verkostoituminen on ollut aktiivista ja sen liiketoimintaa tukevaa.

6 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta katsoo, että Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän valtuuston hyväksymät kuntayhtymän strategian mukaiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu hyvin vuonna 2023.

Tavoitteiden toteuttamiseksi tehdyt toimenpiteet ovat olleet tuloksellisia ja tarkoituksenmukaisia sekä noudattaneet vuodelle 2023 hyväksyttyä talous- ja toimintasuunnitelmaa. Kuntayhtymän taloutta on hoidettu hyvin ja talous on tasapainossa.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksensa valtuuston kokouksessa käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää kuntayhtymän hallitusta kuluvan vuoden marraskuun loppuun mennessä antamaan vastineen toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.